2023/2113

11.10.2023 г.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2023/2113 НА КОМИСИЯТА

от 3 октомври 2023 година

за допълнително оценяване с държавите членки на риска при възлови за икономическата сигурност на ЕС технологични области

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

(1) Комисията и върховният представител признаха, че с нарастващото геополитическо напрежение, задълбочената икономическа интеграция и ускоряването на технологичното развитие някои икономически потоци и дейности могат да представляват риск за нашата икономическа сигурност и приеха съвместно съобщение за Европейската стратегия за икономическа сигурност ([1]) с цел въвеждане на всеобхватен стратегически подход към икономическата сигурност.

(2) Европейската стратегия за икономическа сигурност се основава на подход, почиващ на три стълба: насърчаване на икономическата база и конкурентоспособността на ЕС; защита от рисковете; както и създаване на партньорски отношения с възможно най-широк кръг държави за посрещане на общите проблеми и защита на общите интереси.

(3) В тази връзка и с оглед на рисковете, които някои икономически зависимости и технически промени могат да създадат, ЕС се нуждае от ясна представа за рисковете за икономическата си сигурност и динамиката им с течение на времето.

(4) Тези рискове следва да бъдат установени и оценени съвместно с държавите членки на ЕС, като се използва приносът на заинтересовани страни от частния сектор в динамичен и непрекъснат процес.

(5) Европейската стратегия за икономическа сигурност определи следните четири широки и неизчерпателни категории рискове за допълнително оценяване: устойчивост на веригите на доставки, в т.ч. енергийна сигурност; физическа и киберсигурност на критичната инфраструктура; технологична сигурност и изтичане на технологии; използване на икономическите зависимости като оръжие, както и икономическа принуда.

(6) В съвместното съобщение Комисията пое ангажимент да оцени, въз основа на списък на стратегическите технологии от решаващо значение за икономическата сигурност, рисковете за технологичната сигурност и от изтичането на технологии и да предложи списък на възловите технологии с най-чувствителни рискове, които да бъдат оценени до края на 2023 г. съвместно с държавите членки.

(7) В съвместното съобщение се посочват следните три тясно определени и отчитащи бъдещите тенденции критерия за подбор на технологии, при които рисковете са най-чувствителни, за по-нататъшна оценка: благоприятстващ и преобразуващ характер на технологията; риск във връзка с ядрения синтез за граждански и военни цели; риск от злоупотреба с технологията за нарушаване на правата на човека.

(8) Критерият за благоприятстващия и преобразуващ характер на технологията разглежда потенциала и значението на технологията за значително повишаване на ефективността и ефикасността и/или за радикални промени в секторите, капацитета и др.

(9) Критерият за риска във връзка с ядрения синтез за граждански и военни цели разглежда значението на технологията както за гражданския, така и за военния сектор, и нейния потенциал за постигане на напредък и в двете области, както и риска от използване на определени технологии за подкопаване на мира и сигурността.

([1]) JOIN(2023) 20 final

(10) Рискът от злоупотреба с технологията за нарушаване на правата на човека разглежда потенциалната злоупотреба с технологията в нарушение на правата на човека, в т.ч. за ограничаване на основните свободи.

(11) След първия вътрешен анализ Комисията определи списък с 10 възлови за икономическата сигурност на ЕС технологични области. В този списък на технологичните области е взета предвид работата, извършена в рамките на плана за действие относно синергиите между гражданската, отбранителната и космическата промишленост ([2]). Той е динамичен документ и може текущо да бъде допълнително изменян с оглед на технологичното развитие.

(12) Въз основа на трите тясно определени и отчитащи бъдещите тенденции критерия за подбор на технологии за по-нататъшна оценка, от този списък в настоящата препоръка бяха определени 4 технологични области, при които е много вероятно рисковете за технологичната сигурност и от изтичането на технологии да са най-чувствителни и непосредствени: авангардните полупроводници, изкуствения интелект, квантовите технологии и биотехнологиите. До края на годината за тези технологични области следва да бъде съвместно с държавите членки оценен рискът като въпрос от първостепенна важност. Според това какъв ще бъде определеният с държавите членки обхват, тази колективна оценка може да обърне специално внимание на дадени технологични подобласти в рамките на тези четири технологични области.

(13) Структурирането на списъка отразява оценката на Комисията за това кои технологични области от него е по-вероятно да пораждат най-чувствителните и непосредствени рискове за технологичната сигурност и от изтичането на технологии. То може да подпомогне взимането на решения за допълнителни мерки. Комисията ще започне открит диалог с държавите членки за подходящия график и обхвата на допълнителното оценяване на рисковете, като вземе предвид, наред с другото, времевата им динамика. Комисията ще приветства своевременния обмен на мнения в Съвета по този аспект на стратегията за икономическа сигурност в контекста на общите политически обсъждания и насоки там в отговор на съвместното съобщение. До пролетта на 2024 г. Комисията може да представи допълнителни инициативи в светлината на този диалог и на първия опит с първоначалните колективни оценки, както и на евентуалната допълнителна информация за изброените технологични области. При взимането на решения за предложения за по-нататъшно колективно оценяване на рисковете с държавите членки в една или повече допълнително изброени технологични области или подобласти, Комисията ще отчита текущите или планираните действия за насърчаване или партньорство в разглежданата технологична област. В по-общ план Комисията ще има предвид, че предприетите мерки за повишаване на конкурентоспособността на ЕС в съответните области могат да допринесат за намаляване на някои технологични рискове.

(14) Целта на оценяването на рисковете е да се установят и анализират системните уязвими точки според значението на потенциалното въздействие на дадената технологична област върху икономическата сигурност на ЕС и вероятността от настъпването му. За да структурира предстоящото оценяване на рисковете с държавите членки, Комисията определи някои ръководни принципи.

(15) Настоящата препоръка не се отнася до резултата от оценяването на рисковете. Единствено резултатът от подробното колективно оценяване на равнището и естеството на представените рискове може да послужи като основа за по-нататъшно обсъждане на необходимостта от целенасочени и целесъобразни мерки за насърчаване, партньорство или защита в някоя от тези технологични области или подобласти. Държавите членки и Комисията могат да използват тази информация при обмислянето на бъдещи политически действия, в т.ч. мерки за насърчаване, партньорство или защита на национално, европейско или международно равнище, които следва да са съобразени със степента на съответния риск и визирания обхват. Следователно на този етап на предварително оценяване не може да се определи коя мярка от инструментариума на ЕС или на държавите членки следва да се използва колективно за насърчаване, партньорство или защита с цел повишаване на икономическата сигурност.

(16) Всички евентуални мерки ще бъдат точно съобразени с естеството и величината на оценените рискове за всяка възлова технологична област или съответна технология. Тяхното прилагане ще засили тежестта на Съюза в тези области, а самите те ще бъдат обмислени така, че да се избегне нежелателен страничен ефект върху пазара и икономиката. Тези оценки в частност ще послужат при изготвянето на съюзните политики за подпомагане на иновативния капацитет и мащабирането на определените технологии, в т.ч. чрез международни инициативи.

([2]) COM(2021) 70 final

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

1. От списъка с 10 възлови технологични области, посочени в приложението, се препоръчва като първа стъпка държавите членки и Комисията да оценят до края на 2023 г. следните 4 технологични области, при които е най-вероятно рисковете за технологичната сигурност и от изтичането на технологии да са най-чувствителни и непосредствени:

   а) Авангардни полупроводникови технологии

   Полупроводниците, микроелектрониката и фотониката са основни компоненти на електронните устройства във възлови области като комуникациите, изчислителните технологии, енергетиката, здравеопазването, транспорта и отбранителните и космически системи и приложения. Поради огромния им благоприятстващ и трансформиращ характер и използването им за граждански и военни цели, запазването на водеща роля в разработването и развитието на тези технологии е решаващо за икономическата сигурност.

   б) Технологии в сферата на изкуствения интелект

   Изкуственият интелект (софтуер), високоефективните изчислителни технологии, изчисленията в облак и периферните изчисления, както и анализът на данни имат широк спектър от приложения с двойна употреба и са от решаващо значение по-специално за обработването на големи масиви от данни и взимането на решения или изготвянето на прогнози въз основа на този анализ. Тези технологии имат огромен трансформационен потенциал в това отношение.

   в) Квантови технологии

   Квантовите технологии имат огромен потенциал за трансформиране на множество сектори, граждански и военни, като създават условия за нови технологии и системи, които използват свойствата на квантовата механика. Пълното въздействие на настоящите и бъдещите квантови технологии все още не може да бъде напълно установено.

   г) Биотехнологии

   Биотехнологиите имат основно благоприятстващо и трансформиращо въздействие в области като селското стопанство, околната среда, здравеопазването, природните науки, продоволствените вериги и производствените приложения на биологичните системи. Някои биотехнологии, като например генното инженерство, прилагано към патогени или вредни съединения, получени чрез генетична модификация на микроорганизми, могат да имат измерение военен аспект или да бъдат свързани със сигурността, в частност когато се злоупотребява с тях.

2. Комисията приканва държавите членки да започнат открит диалог по подходящия график и обхват на колективното оценяване на риска при другите технологични области, изброени в приложението, или подобласти, като вземат предвид динамичната геополитическа среда и различната степен на вероятност рисковете за технологичната сигурност и изтичането на технологии при изброените технологии да са най-чувствителни и непосредствени.

3. За структуриране на колективното оценяване на рисковете се предлагат следните ръководни принципи:

   а) установяване и анализиране на системните уязвими точки според значението на потенциалното въздействие на дадената технологична област върху икономическата сигурност на ЕС и вероятността от настъпването му. С цел да се прецени вероятността от отрицателно въздействие, в анализа следва да се определят основните видове заплахи и техни създатели, а когато е уместно – да се отчетат геополитическите фактори. В анализа следва също така да се вземе предвид, наред с другото, веригата на създаване на стойност на технологиите, динамиката на рисковете, съответното технологично развитие, в т.ч. уязвимите места и очакваните бъдещи уязвими места, както и да се картографира относителната позиция на ЕС при всяка технология, в т.ч. основните участници и елементи на сравнителната водеща роля на ЕС, а и глобалната взаимосвързаност на съответната технологична екосистема, в т.ч. по отношение на научните изследвания и веригата на доставки на технологията;

   б) на етапа на определяне на обхвата на колективното оценяване следва да се обърне внимание на това дали подробната оценка ще обхване определени, най-значими технологични подобласти;

   в) оценката на риска не следва да е специфична за всяка държава;

г) приоритизиране на рисковете с потенциално въздействие върху целия ЕС;

д) осигуряване на синергии и комплементарност със съществуващите анализи на съюзно и национално равнище, които да бъдат включени в оценяването на рисковете;

е) взимане предвид на получената от частния сектор информация.

4. Колективното оценяване на рисковете ще гарантира при поискване поверителността на информацията, получена от държавите членки или от частния сектор. Окончателният заключителен документ от колективното оценяване на рисковете ще бъде подходящо класифициран.

5. Оценяването следва да се извърши от държавите членки и Комисията, като се използват съществуващите или, когато е необходимо, новите форуми, за да се включат по целесъобразност съответните експерти по всяка от възловите технологии.

6. Комисията ще продължи да наблюдава технологичното развитие и ако е необходимо ще допълни настоящата препоръка, като предложи допълнителни технологии за по-нататъшно оценяване.

Съставено в Страсбург на 3 октомври 2023 година.

За Комисията
Thierry BRETON
Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ

Списък на 10 възлови за икономическата сигурност на ЕС технологични области

	Технологична област	Технологии* * *Посочените за всяка област технологии са вероятен фокус за оценяването на рисковете, но не са изчерпателни*
1.	АВАНГАРДНИ ПОЛУПРОВОДНИКОВИ ТЕХНОЛОГИИ	— Микроелектроника, включително процесори — Фотоника (включително високоенергийни лазерни технологии) — Високочестотни чипове — Оборудване за производство на полупроводници с много напреднали размери на възлите
2.	ТЕХНОЛОГИИ В СФЕРАТА НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ	— Високопроизводителни изчислителни технологии — Периферни изчисления и изчисления в облак — Технологии за анализ на данни — Компютърна визуализация, езикова обработка, разпознаване на обекти
3.	КВАНТОВИ ТЕХНОЛОГИИ	— Квантови изчислителни технологии — Квантова криптография — Квантова комуникация — Квантови сензори и радари
4.	БИОТЕХНОЛОГИИ	— Техники за генетична модификация — Нови геномни техники — Генно инженерство — Синтетична биология
5.	УСЪВЪРШЕНСТВАНА СВЪРЗАНОСТ, НАВИГАЦИЯ И ЦИФРОВИ ТЕХНОЛОГИИ	— Сигурни цифрови комуникации и свързаност, като например достъп на радиомрежа и отворен достъп на радиомрежа, както и 6G — Технологии за киберсигурност, включително кибернаблюдение, системи за сигурност и проникване, цифрова криминалистика — Интернет на нещата и виртуална реалност — Децентрализиран регистър и цифрова идентичност — Технологии за насочване, навигация и контрол, включително авионика и морско позициониране
6.	АВАНГАРДНИ СЕНЗОРНИ ТЕХНОЛОГИИ	— Електрооптични, радарни, химични, биологични, радиационни и разпределени сензори — Магнитометри, магнитни градиометри — Подводни сензори, използващи електрическо поле — Измерватели на земното притегляне и градиометри
7.	КОСМИЧЕСКИ ТЕХНОЛОГИИ И ТЕХНОЛОГИИ ЗА ЗАДВИЖВАНЕ	— Специално предназначени за космоса технологии, вариращи от компонент до система — Технологии за космическо наблюдение и наблюдение на Земята — Определяне на местоположението, навигация и синхронизация — Сигурни комуникации, включително свързаност с ниска околоземна орбита — Технологии за задвижване, включително свръхзвукови и компоненти за военна употреба

	Технологична област	Технологии* * *Посочените за всяка област технологии са вероятен фокус за оценяването на рисковете, но не са изчерпателни*
8.	ЕНЕРГИЙНИ ТЕХНОЛОГИИ	— Технологии за ядрен синтез, реактори и производство на електроенергия, технологии за радиологично преобразуване/обогатяване/рециклиране — Въглеродни и нови горива — Технологии за нулеви нетни емисии, включително фотоволтаични системи — Интелигентни мрежи и акумулиране на енергия, батерии
9.	РОБОТИКА И АВТОНОМНИ СИСТЕМИ	— Безпилотни летателни апарати и превозни средства (въздух, земя, повърхностни и подводни) — Роботи и управлявани от роботи прецизни системи — Екзоскелети — Системи, задействани с изкуствен интелект
10.	УСЪВЪРШЕНСТВАНИ МАТЕРИАЛИ, ПРОИЗВОДСТВО И РЕЦИКЛИРАНЕ	— Технологии за наноматериали, интелигентни материали, авангардни керамични материали, материали „Стелт“, безопасни и устойчиви още при проектирането материали — Триизмерно отпечатване, в т.ч. преносими изделия — Цифрово контролирано микропрецизно производство и дребномащабна лазерна обработка/заваряване — Технологии за добив, преработка и рециклиране на суровини от изключителна важност (включително хидрометалургичен добив, биологично извличане, филтриране въз основа на нанотехнологии, електрохимична обработка и черна маса)